

Χρησιμότητα και αξιοπιστία

Τη λήξη της νατοϊκής συνόδου κορυφής στην Αγκυρα ακολούθησε έντονη προβολή της επαναπροσέγγισης ΗΠΑ - Τουρκίας, με αφετηρία κυρίως την «καλή χημεία» των προέδρων Τραμπ και Ερντογάν. Για την Ελλάδα, όμως, σημασία έχει η ουσία και οι πρακτικές συνέπειες αυτής της εξέλιξης, καθώς και η επιχειρηματολογία που μπορεί να προβάλλει η Αθήνα προς τους δυτικούς εταίρους, σε ορισμένους κύκλους των οποίων διαφαίνεται διάθεση ικανοποίησης μερικών τουρκικών αιτημάτων.

Η Αθήνα δεν έχει συμφέρον να υιοθετήσει φοβική ή γενικά αντιτουρκική ρητορική. Μια τέτοια στάση δεν θα έπειθε όσους θεωρούν την Τουρκία αναγκαίο εταίρο της Δύσης. Αντίθετα, η ελληνική θέση πρέπει να στηρίζεται στη διάκριση μεταξύ χρησιμότητας και αξιοπιστίας, καθώς και στην απαίτηση θεσμικής συνέπειας.

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΠΙΟΡΓΟΥ
ΚΑΚΑΛΙΚΗ

Πρώτος άξονας είναι το Αιγαίο. Διατηρώντας την απειλή πολέμου κατά της Ελλάδας σε περίπτωση άσκησης των νόμιμων δικαιωμάτων της, η Τουρκία αμφισβητεί την ελληνική κυριαρχία και τα ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα, θέτει ζητήματα αποστρατιωτικοποίησης των νησιών και επιχειρεί να διευρύνει την ημερήσια διάταξη πολύ πέρα από την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών. Τα ελληνοτουρκικά δεν αποτελούν, συνεπώς, συνθήκη διμερή διαφορά, αλλά ζήτημα ασφάλειας και ανεμπόδιστης άσκησης της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων κράτους - μέλους της ΕΕ και του ΝΑΤΟ.

Εξίσου κρίσιμο είναι το Κυπριακό. Η Τουρκία δεν αναγνωρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία, διατηρεί στρατιωτικές δυνάμεις στο κατεχόμενο τμήμα της και προωθεί τη λύση δύο κρατών. Το ζήτημα δεν συνιστά απλώς ελληνική ή κυπριακή ευαισθησία, αλλά δοκιμασία του κατά πόσο η Αγκυρα αποδέχεται την ευρωπαϊκή έννομη τάξη.

Τρίτος άξονας είναι η Ανατολική Μεσόγειος. Η συνεργασία Ελλάδας - Κύπρου - Ισραήλ, με αμερικανική στήριξη, ενισχύει την ενεργειακή ασφάλεια, τη θαλάσσια επιτήρηση, τους ανθρωπιστικούς διαδρόμους και τη στρατηγική συνδεσιμότητα. Δεν αποτελεί αντιτουρκικό άξονα, αλλά πλαίσιο συνεργασίας κυρίαρχων κρατών. Η απαίτηση της Αγκυρας να αναστέλλεται κάθε πρωτοβουλία που δεν έχει τη συγκατάθεσή της ισοδυναμεί με διεκδίκηση άτυπου βέτο στην περιοχή.

Στο ΝΑΤΟ, η Τουρκία είναι πλήρες και παλαιό μέλος. Η ιδιότητα αυτή, όμως, δεν μπορεί να την απαλλάσσει από τις συμμαχικές της υποχρεώσεις. Κράτος που απειλεί με χρήση βίας άλλο μέλος δεν μπορεί να θεωρεί δεδομένη την άνευ όρων πολιτική υποστήριξη, την τεχνολογική συνεργασία ή την ικανοποίηση των στρατιωτικών αιτημάτων του. Η Ελλάδα δεν επιδιώκει τον αποκλεισμό της Τουρκίας, αλλά τη συνέπειά της προς τις αρχές και τις υποχρεώσεις της Συμμαχίας.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου η Τουρκία παραμένει υποψήφια χώρα, η ελληνική θέση πρέπει να στηρίζεται σε αυστηρή αιρεσιμότητα. Κάθε συμμετοχή της σε αμυντικά προγράμματα, χρηματοδότηση, τεχνολογία ή αλυσίδες παραγωγής πρέπει να είναι υπό όρους, ελέγξιμη και ανακλητή και να συνδέεται με την άρση των απειλών κατά Ελλάδα και Κύπρου, τον σεβασμό της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη μη παρεμπόδιση νόμιμων περιφερειακών συνεργασιών.

Η Τουρκία μπορεί να είναι χρήσιμη για τη Δύση. Η χρησιμότητα, όμως, δεν ισοδυναμεί με αξιοπιστία ούτε δικαιολογεί απροϋπόβλητη πολιτική, στρατιωτική και τεχνολογική υποστήριξη.

Ο Γιώργος Κακάλικης είναι πρόεδρος επιτηρή και ειδικός σύμβουλος του **ΕΛΙΑΜΕΠ**